

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:

Kurcpart-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

a lap egy oldala 18 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr. Hirdetések Stark Nándor könyvkereskedésében is felvételnek.

Nyílttér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr. Bérmentellen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Megjelen hetenként háromszor:
vasárnap, kedden és pénteken reggel.
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadtnak helyben:
Stark Nándor és Dezsdő Sándor könyvkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Az a vasut.

II.

Hód-Mező-Vásárhely vezetése mellett — az eddig tanusított magatartás után, éppen nem lehet várni, hogy a kérdéses vasut a közel jövőben kiépíttessék.

Gróf Bethlen Marcus a vásárhelyi értekezleten előterjeszté azon finoncizációs tervet, mely szerint a vasutépítési költséget fedezni lehet.

A gróf e tekintetben egészséges nyomokon halad, s ha közte és az érdekelttség közt bizalmas viszony és ebből kifolyólag egyezség bir létrejönni, kétségen kívül képes lesz a vasutat a legrövidebb idő alatt kiépíteni.

De csak Hód-Mező-Vásárhelyig; mert csak erre a vonalra van meg a komoly és pénzügyileg is szöbavehető érdekelttség.

A gróf vasutépítési terve iránt méltán fokozhatná a bizalmat az értekezleten tett azon kijelentése, hogy őt semmi egyéb érdek nem vezeti ezen vasut létesítésénél, minthogy ennek kiépítése által fokozza a körösvölgyi vasutban fekvő részvényeinek értékét.

Ez a kijelentés kellő világításba helyezi Bethlen gróf szándékát és bizalmat is kelt célja iránt. — A dologban azonban az a bökkenő, hogy a gróf körösvölgyi vasuti részvényeinek értékét csak egy oly vasut emelné, mely Makóig kiépül, s így a grófra nem bir különösebb érdekléssel egy szentes-vásárhelyi vasut, s ő éppen ezért forciozza a szentes-makói vonal kiépítését.

Ez a törekvés nem idegen ránk nézve, sőt mi is melegen óhajtuk ezen vasut kiépítését; de ma még nem látunk hozzá elég érdekelttséget. Mint annyiszor emlegettük már, a vásárhely-makói vonal annyiba kerül, mint a szentes-vásárhelyi, vagyis 600 ezer frtba és ezen összeggel szemben eddig csak 80 ezer frt hozzájárulást látunk.

Földeák ugyanis megszavazott 50 ezret, Makó 30 ezret. Csanádmegye hallgat, Hód-Mező Vásárhelynek sem ismerjük ezen vonal iránti áldozatkészségét. Tehát a tiszta pénz, amiről ezen vasutnál beszélni lehet, 80 ezer frt, s még remélhető csekély állami hozzájárulás.

Csekélynek mondjuk; mert ezen vasutnál az állam a postaszállítás címén csak Földeák községét veheti tekintetbe, melynek postájára maximum 20—30 ezer frtra lehet számítani.

Szóval, ezen vasutvonalnál hiányzanak az építés kivételére szükséges finansialis tényezők. — A Szentes vásárhelyi érdekelttség pedig nincs is abban az anyagi helyzetben, s nem is forog fenn oly nagy érdeke, hogy a vásárhely-makói vonalra tulterhelhetéssel járó áldozatra szánja magát akkor, mikor Vásárhelyig könnyen, nagyobb teher nélkül kiépítheti a vasutat.

Igy állván a dolog, mi, akár Bethlen Marcus, akár az érdekelttség építse ki a vasutat, ennek gyors és biztos keresztülvitelében csak akkor bizunk, ha a szentes-vásárhelyi és vásárhely-makói érdekelttség külön választatuk.

— S egyelőre nem veszünk fel a munkaprogrammba egyebet, mint a szentes-vásárhelyi vasutat.

Ehez van hatalmas érdekelttség: Csongrádmegye, Szentes, Szegvár, Mindszent és Hód-Mező-Vásárhelyben. Sőt itt egy nagy tényező lesz maga az állam is; mert két hatalmas község, Szegvár és Mindszent, postaszállítása esik közbe, melyekért az állam tekintélyes összeget fog áldozni. Ezen vonal életképesége, még e tekintetben is messze felette áll az előbbinek.

A Vásárhelyen innen eső érdekelttség tehát csak akkor állhat Bethlen gróffal solidáris viszonyban ezen vasut építésénél, ha ő egyelőre lemond a vásárhely-makói vasut építéséről s csak a szentes vásárhelyi vonalat tekinti feladatának, különben nekünk feltétlenül szakítanunk kell a gróffal.

Ez az első, ami iránt tisztába kell jönnünk.

Szentes az országgyűlés előtt.

Vége.

Nem állítom én, t. Ház, hogy e szerződések illetén praesentálása talán felforgatta volna az 1868. XXXIII. t. c. szerkezetét és elvi rendelkezéseit, nem! De arról meg vagyok győződve, hogy az a törvényhozás egy evidens nagy sérelmet, ha meggyőződik róla, soha sanctiójával nem lát vala el, ha nem talál rá módot, hogy a törvény szerkezete minden egyebekben érintetlen hagyatván, helyet szoritson e sérelem orvoslásának is, s vagy külön szakaszban, vagy abban a 21-ikben, mely Erdély, Kraszna Zaránd és Közép-Szolnokmegyékét, valamint Kővár vidékét, mint a melyek urbéri viszonyai az ország többi részeiben létezőktől lényegesen különböznek, e törvény intézkedései alól kiveszi, Szentes is a kivételek közé sorozza, mint a melyek urbéri viszonyai szintén lényegesen különböztek az ország többi részeiben létezőktől. Kiveszi s bizonyonnyal főnhagyja valamely módját a sérelem orvoslásának. Halljuk! Halljuk!

Nem történt. S így jutott Szentes önhibáján kívül abba a szerencsétlen, s jogilag szinte lehetetlennek mondható helyzetbe, hogy miután megváltásáért évek hosszú során keresztül közel két millió forintot fizetett, azon fölül, csak úgy, mint azok, a kiket minden hozzájárulásuk nélkül az ország váltott meg, ugyanakkor a földterhermentesítési járulékot is fizeti. Fizette amazt szerződés és bírói ítéletek, emezt meg országos törvény alapján. Hát ez a jogi nonsens csak vastag tévedésen alapulható képtelenség. De hát a város mit is tegyen? Bíró elé menjen? Igényeinek bírói uton való érvényesítése elől elzárta az utat az 1868-ban megállapított záros határidő. De ha még ez az utja nyitva volna is, a mennyire én annak a népnek a hazafiasságát ismerem, később volna viselni a legnagyobb károsodást, semhogy mikor 20 éven át hallgatott vele, bírói keresetével most lepje meg az úgy is eléggé szorongatott államot.

Vagy a külföldet verje föl panaszával? Hiszen ha valami nemzetiségi város, nem bánom, Nagy-Szeben, Turóc-Szent-Márton volnánk, nincs benne kétségem, hogy bőségesen történt volna gondoskodás ennek a tévedésen alapuló kivételes esetnek a világításában mutatni be az egész magyar jogéletet s mutatnának rá, mint kiáltó példára, hogy: ime az uralkodó magyar faj ilyen módon károsítja, teszi

tönkre a más ajku honpolgárokat. De hát e városnak 29—30 ezer lakosa véletlenül, kivétel nélkül magyar s nem találna benne semmi örömet, hogy egy félreértés miatt, melynek ő ugyan áldozata, hamis színben lássa hazáját a civilizált világ. Sem bíró elé nem megy, sem a külföldnek nem panaszkodik. Hanem igenis kérelemmel járul oda, a hova minden hasonló panasznak járulni illenék, s a hol az ily panaszoknak egyedül illetékes orvoslását keresheti, járul az ország törvényhozásához és az ország kormányához s itt tárja elő ügyét: „Ime törvényhozás, ime kormány, rajtam ilyen sérelem esett. Tudom, hogy nem szándékosan, tudom, hogy csak kellő információ híján, de kétségkívül törvényhozás és kormány okozták ezt nekem. Im, hogy most az urbéri viszonyból még főnmaradt kérdéseket tárgyalja egy más kormány; ez az utolsó alkalom, hogy előhozom, most már kellő információval, panaszom. Bölcsességre bízom, olyannak ítélték-e, hogy lehet, hogy méltó, hogy kell foglalkozni vele.”

Ezt teszi, t. Ház, az a kérvény, melyet Szentes városa részéről a t. Háznak benyújtottam, s melynek párját egy küldöttség a pénzügymisterium vezetésével megbízott miniszterelnök urnak is átadott. Ajánlom a jóindulatába mind a kettőjüknek. A benne felpanaszolt sérelem elég nagy arra, hogy fölötte egyszerűen napirendre ne térjenek s nagyon szomorúnak tartanám, ha lábra kapott volna az a fölfogás, hogy egy törvényhozásnak valamely előde tévedését, miután már törvénykönyvbe jutott, meg-reparálni már nem lehet s orvoslására lehetőséget keresnie módjában nem áll.

Én hinni akarom, hogy e módot keresni fogjuk s tudom, hogy az esetre meg is találjuk. Különös lenne, ha a békés reformok terén az uttörőkre nem várna egyéb sors, mint a mi az útközben az előcsapatokra vár, hogy az utánuk jövőknek sánctöltéskül szolgáljanak. Az a város pedig, mely itt, mint kérelmező jelentkezik, a békés és szabadelvű reformok terén ez országban előjárt, nem csupán akkor, mikor megindult azon az uton, melyen néhány év mulva az egész nemzet követte az urbéri váltáság terén; hanem előjárt akkor is, mikor tetemes áldozatokkal megszerezte polgári jogait, nem tartotta meg szűkkeblűen egyedül magának, hanem kiterjesztette azokra is, a kiknek azokat a nemzet törvényhozása csak sokkal, de sokkal később adta meg. Igen, Szentes városa mindjárt az urbéri egyenjogu váltáság után egyenjogu polgárok gyanánt fogadta el a maga zsidóit s nem volt oka megbánni. Miért kellene megbánni vele, hogy felszabadulásáért terhes áldozatot hozni néhány évvel korábban sietett?

De nemcsak ezt tette. A szabadságharc után, mihelyt módja nyílt, megemlékezett, hogy a nemzet a vész óráiban ígéretet tett szabadsága védelmezőinek, hogy gondoskodni fog azokról, a kik a csatáértől munkára képtelenül, s azoknak családjaikról, a kik épen nem térnek meg. Szentesen egy hosszú nagy utcának, mondhatnám egész városrésznek, honvédsor a neve. Azt a város építette a szabadságharc névtelen félisteneinek. Ki kényszerítette? S van-e az országban még egy másik példa rá? (Tetszés a szelső baloldalon.)

De az újabb időkben is mindig bebizonyította a haladás iránti érzékét s azt, hogy az ujjor új szükségletei iránt kellő fogékonysága van. Dacára, hogy e század folyamán az árvízről számtalanszor fenyegettetett és egy ízben ép úgy elpusztult, mint

Szeged, de senki által sem segített meg, úgy, mint Szeged, a maga erejéből kellett újra épülnie; dacára, hogy a víz elleni védekezés költségei is súlyosabban nyomtak vállait, mint az ország szerencsésebb fekvésű többi városainak lakosaiét; dacára, hogy e címen az egyenes adónak ma már alterum tantumát viseli, s dacára, hogy a korábbi kormányok még az országos közlekedés hálózatából is kihagyták: a város népe nem csüggedett, hanem dolgozott és igyekezett úgy élni meg, hogy bajában ne keljen másra szorúlnia. Nem egy oly intézményt létesített, melylyel más várost, más vidéket országos gondoskodás látott el. Távol levén minden forgalomtól, egy garas aliami hozzájárulás nélkül kötötte be magát az országos távirat-hálózatba és távirátját minden kártérítés nélkül adta az államnak, melynek az most ezeket jövedelmez. Legujabban ugyancsak a maga erejéből építette fel vasutját, melyhez az állam csupán a postaszállítás megtérítésével járult. Felépített ugyancsak a maga pénzen egy oly gimnázialis épületet, mely a legkényesebb igényeknek is megfelel. Közegészségi állapotán artézi kut furatásával segített. Mindezekre nem vette igénybe sem az államnak, sem senki másnak egy garasát, fedezte azokból a jövedelméből, melyeknek igen tetemes része a regále folyton emelkedő bevételeiből folyt be. (Eljenzés a szélső bal felől.) Még ezt a regále jövedelmét is jelentékenyen csökkentette azzal, hogy művelődési és más közcélú intézeteknek ingyen adott italmérségi jogot s ennyivel ez a jövedelem a város zárszámadásaiban kevesebb összeggel szerepel. (Igaz! Ugy van! a szélső bal felől.)

Ez a regále jövedelem volt az, mely nagy részben lehetővé tette, hogy megindulhasson a haladás útján s a maga területén a civilizáció eszközeivel igyekezék megteremtteni azt a művelt polgári osztályt, melyre különösen alföldünknek oly nagy szüksége van. (Igaz! Ugy van! a bal és szélső baloldalon.)

Most a regále megváltásáról szóló törvényjavaslatot tárgyaljuk. Hát én azt, t. Ház, nagyon jól tudom, hogy azt a sérelmet, melyet vázolni bátorodom, egész mértékében orvosolni aligha volna lehetséges. De enyhíteni, azt gondolom, már itt is lehet. (Helyeslés a szélső baloldalon.) És pedig úgy, ha tekintetbe véve szenvedett sérelme nagyságát, s hogy drága pénzen szerzett urbéri jogaiból már csak ezt értékesítheti: italmérségi regále jogát nem tulcsigázott, hanem csak valódi értéke szerint nyújtunk

módot megváltani. Ez már a törvényjavaslat keretében is kivethető. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ennek a városnak italmérségi jövedelme szép fejlődést mutat. Tizenhat évvel ezelőtt csak 13 ezer forint volt, 1887-ben 29 ezer.

Vasutat csak most nyert, megyei székhelylyé az imént lett, máskülönben is fejlődik, ez a jövedelem hát kétségkívül csak növekedni fog. A mellett sokkal becsületesebb gondolkodásu, semhogy regále jövedelmét a zárszámadásokban azzal a számítással akarta volna célzatosan összeállítani, hogy az majd egyszer megváltásnak szolgáló alapul. Ez itt ki van zárva. Miért ne fogadnók el hát alapul az 1887-ről kimutatott jövedelmet? Az állam még ez esetben is kitűnő vásárt csinál.

S tekintve e városnak úgy a felhozott sérelemmel kapcsolatos, mint a minden második, harmadik évben megújuló vízveszedelmet és a védekezési költségek folyton kivételesen nehéz helyzetét; miért ne lehetne rá is kiterjeszteni azokat a kedvezményeket, melyeket e javaslat másoknak is megad? (Helyeslés a szélső balon.) Én azt hiszem, t. Ház, hogy a jó akaratnak nem is igen tulságos nagy foka kívántatik ahoz, hogy ezeket megadjuk, s midőn Szentes városának kérvényét a t. Ház és kormány jó indulatába ajánlanám, bátor vagyok elfogadás végett biterjeszteni a következő módosítványt:

„Azon rendezett tanácsú városoknál, melyek kimutatják, hogy az 1848. előtt, de az 1836. XII. t. c. kihirdetése után magokat a földesuri hatóság alól örökvaltságú szerződéssel megváltván, az italmérségi jogot is pénzen szerezték meg, de sem az 1848. XII., sem az 1868. XXXIII. t. c. cikk által semmi nemű kártalanításban nem részesültek, az italmérségi jog megváltásának alapjául az 1887. évi zárszámadásokban kimutatott egész jövedelem, minden kezelési költség levonása nélkül szolgál, a megváltás alapjául szolgáló jövedelemhez lévén számítandó azon érték is, melyet a közcélú (művelődési, jótékonyági) intézeteknek ingyen adott, italmérségi jog képvisel.

Vagyok bátor módosítványomat elfogadásra ajánlani. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

Horváth Gyula: T. Ház! Teljes készségi teszek magam is tanúságot mind a mellett, mit előttem szoltott t. barátom Szentes városára vonatkozólag felhozott. Én magam is éppen úgy ismerem, és

ismétlem, készségi teszek a mellett tanúságot, a mit t. barátom erről a városról mondott. Mindenki kénytelen belátni, hogy vagy szerencsétlen tévedés forog fenn, vagy pedig elmulasztott ezen ügynek felhozatala annak idejében, és hogyha valamely város, amelynek ügye ezen kérdéssel össze van kötve, minden alkalmat felhasznál arra, hogy igaz és alapos jogát érvényre juttatva, ezt sem azon városnak, sem az ő képviselőjének senki rossz néven venni nem fogja, sőt ellenkezőleg mindenki elismeréssel fogadni tartozik. Azonban t. barátom elismerte, hogy az a kérdés maga, a melyben Szentes városának sérelme fekszik, ebben a törvényben el nem intézhető. És én a magam részéről nem nem mondom le az orvoslás reményéről. Mert akár a törvényhozás, akár a kormány belátja, hogy az azelőtti törvényhozás, hogy az előbbi kormány tévedett, és ha, mert készségi elismerem azt is, hogy a városok legfontosabb életérdekeit képviselik Magyarországnak ma, és fogják képviselni a jövőben is, ha mondom, a tévedés egy városnak életérdekeit veszélyezteti; meggyőződésem szerint, úgy a törvényhozásnak, mint a kormánynak a maga útján, a maga módján és a maga idejében kötelessége leendő ezen hibát helyrehozni. Én azonban, éppen azért, mert meg vagyok győződve, hogy úgy a törvényhozás, mint a kormány annak idejében és annak módja szerint Szentes városának valódi sérelmét igyekezni fog reparálni, jelenleg ezt a kérdést nem tartom a jelenleg szönyegen levő nagy kérdéssel connexióba hozhatónak (Helyeslés jobbfelől) a melynek keretében Törs Kálmán t. képviselőtársam módosításával a kérdést megoldani igyekeznek; mert ha állanak mindazok, a miket ő elmondott, hogy egy nagy jogsérelem történt Szentes városával, akkor magát ezen jogsérelem kell reparálni s nem lehet helyette egy kevésbé értékes és kevésbé használható kis dolgot adni. Én ezt egészen külön választandó kérdésnek tartom. Abba a distinctióba azonban belemenni hajlandó nem vagyok, hogy egyik, vagy másik városnak, egyik vagy másik községnek külön viszonyai tekintetbe vétessenek, mert akkor azután rá kell térnünk egyes egyéneknek más egyénekkel szemben való különleges, a közérdekek talán nem is összeegyeztethető helyzetének figyelembe vételére. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Én egynémű, egy természetű intézkedéseket óhajtok felvételni e törvénybe, a melyek az ország

A „SZENTESI LAP” TÁRCÁJA.

Nagyvilági nő.

— Beszély. —

10. folyt.

Írta: **Bibó Lajos.**

VI.

A Krasznai szállásán puha, vastag parkettek voltak elterítve a padlózatot, hogy felfogják a lépések zaját.

A csinnal berendezett hálókamrában selyem takarók alatt szendereg a fiatal, szenvedő Ilona. Hőfehér kezei az ágy puha vánkósán nyugszanak s egy elefántcsont szegélyzetű imakönyvet szorongatnak.

Olyan nyugodt, olyan mindennapi mosolygás játszik színtelen ajkain és mégis vész dühöng a lihegő kebel alatt.

Mint a távolból ordító szél, mely a rengeteg ölébe vonul vissza s mélyen és tompán morog a szirtek öblözetei között: úgy az ő keblében is tombol a vihar néma lassúsággal. Arcán nincs az életnek semmi színe; olyan, mint egy szobor, melynek hideg vonásain fájdalom van megörökítve. Szívében talán meg van a bocsánat, de az ajkai aligha tudják elrebegni.

A léptek zajára, mely kívülről hallatszik, figyelni kezd s mikor a nyitott ajtón keresztül meglátja Elemért, csendesesen, sohajtás nélkül dől vissza párnái közé.

Az ajtó csendesesen megnyílik. Elemér megáll a küszöbön, fehéren, mint a fal, s kezével kapaszkodva az ajtóba.

— Elemér! — hangzik egy gyenge sohajtás.

Keresztszeginek csak rémlik, hogy a nő ezt

mondja, mert csak egy szenvedő, fájdalmas hangot hall. Oda rohan az ágyhoz, megragadja a harmat kezeket s csókokkal borítja el annak minden izét.

— Ilonám! . . . Ilonám! — rebegék ajkai.

A fekete haj egészen befedi a vánkost s a fűrtők végei az ágy fodrában, a takaró töréseiben oszlanak el. A mell lassabban piheg, a kezek néha-néha megrándulnak, az ajkakat egy nehéz, csukló lélekzet hagyja el s a szemek is lecsukódnak.

Elemér fásult nyugalommal nézi az összetört, hervadt virágot s neki is fájni kezdett a szíve azért, mi Ilona szívét megfagyasztotta.

Néhány percnyi halotti csend után, a szenvedő asszony bajjóslatú fényben égő szemeit Elemér könnyező arcára függeszté s azt kérdé:

— Atyám? . . . .

Elemérnek nincs ereje, hogy tudassa a csapást, s kiszalad a szobából.

Ilonának lelkét irtózatot gyanú járja át, felszökik ágyából s alig öltve magára valami ruhát, benyit atyja szobájába.

A mit ott látott, az borzasztó valami volt.

Krasznai ott feküdt az ágyon, vértől elborítva. Szemei megüvegesedtek s Ilonára tapadtak, ki egy velőtrázó sikolylyal ágyához rohant.

Kezével közelebb inté magához Elemért, ki a lelkész háta mögött állott, kezét az Ilonába tette s lassu, töredezett hangon rebegé:

— Akarom . . . . . hogy . . . . . újra . . . . .

boldogok legyetek! . . . Elemér . . . . . nem . . . hibás! Szívem áldása . . . . . bocsánata . . . . . rátok! . . . . . Jó . . . . . éjszakát! . . . . .

Pár másodperc, és? . . . . . A lelkész imája, a terem sarkában felállított amorettek, ajkokra tett

ujjaikkal, mintha az örök némaság mély titkára figyelmeztetnének.

A következő nap reggelén a lapok öngyilkossági rovatában ezt lehetett olvasni:

„Krasznai Béláné, szül. Eresztvényi Kamilla, ki férjétől már huzamosabb idő óta elváltan él, ma éjjel — ismeretlen okból — forgó pisztolylyal halán tékon lőtte magát s kiszendevett.”

A kik a férj és feleség rögtöni halála közt az összefüggést keresték, azok nem találták meg; a kik tudták, azok hallgattak.

*

Sok . . . . . sok nap mult el azóta.

Ilona is visszatért az életnek. Tudott érezni, fájni, örülni ismét az a szív, mely élve is halott volt. Eltemetett gyönyört, más világba repült szerelmet, új életet hozott magával.

Minden, minden visszajött vele.

Oh, milyen kedves is volt az a pillanat, melyben megszólalt a szív!

Megszólalt. És elzokogta a viszontlátás fájdalommas epedését, siró gyönyörét, elzokogta az „Isten hozott”-at.

— Ugy-e, most már az enyém leszel örökre? — kérdezte egy alkonyatkor Elemértől.

Elemér nem szolt semmit, hanem mikor a tiszta légben, a csendes estén megcsendült a csalógányok dala, — sirva borult Krasznai Ilona gömbölyű vállára, s úgy csókolta piros ajkát, sötét szemét . . .

— Ugy-e, hogy nem csalsz meg? . . . . . s le-törölte csókjaival Elemér arcáról a ragyogó könyeket.

Oh, milyen jó is volt a nehéz álomból — valóra, szivgyógyulásra ébredni!

(Vége.)

minden városára nézve irányadók legyenek. És ha egyik, vagy másik városnak fennálló sérelmei külön orvoslást igényelnek, azokat, ha szükséges, törvényhozási uton, ha pedig lehetséges közigazgatási uton kívánom és óhajtom orvosoltatni.

Mindezeknél fogva, t. Ház, én a t. barátom által benyújtott módosításhoz, minthogy az egy külön kivételt alkotna, ugyszólván egy városra nézve, a magam részéről hozzá nem járulhatok. De ahoz az eszméhez és azon irányhoz, melyet ő representált itt, a mely szerint egy megessett jogsérelmet a törvényhozás, vagy a kormány által kíván orvosoltatni, úgy annak idején, mint most is teljes készséggel hozzájárulok. (Helyeslés jobb felől.)

Láng Lajos előadó: T. Ház! Azok után, melyeket Horváth Gyula t. képviselő ur elmondott, én megjegyzéseimet igen rövidre szabhatom. (Halljuk!) Teljesen egyetértek vele abban, hogy két, ennyire különböző dolgot egymással összekeverni nem lehet. Nem lehet feladatunk ma a felett ítéletet mondani, mennyire felel meg mindenben a valóságnak az, hogy Szentese városa a régiebb dolgokban, az örök-váltságnál, illetőleg az urbéri kárpótlásnál rövidegét szenvedett-e, vagy nem. S ez nem oly egyszerű kérdés, a mely felett hirtelenében dönteni lehetne. De ha teljesen elfogadom is t. képviselőtársam állítását, az kétségtelen, hogy annak a dolognak a megítélése egészen más szempont alá esik, mint az utóbbinak a mérlegelése. Ha abból az okból, mert valahol egy más tekintetben igazságtalanság követtetett el, itt most kivételes intézkedéseket akarnánk csinálni: olyan veszedelmes lejtőre jutnánk, hogy minden egyes esetre nézve eltérő dispositiókat kellene felállítanunk. (Helyeslés jobb felől.)

Én tehát kérem, méltóztassák Törs Kálmán képviselő ur módosítványának mellőzésével a szakaszt változatlanul elfogadni. (Helyeslés jobb felől.)

Elnök: T. Ház! Először is kérdést kell intézzen Törs Kálmán képviselő urhoz, hol kívánja módosítványát beilleszteni?

Törs Kálmán: Azt óhajtanám, hogy mint új szakasz, illesztessék a 6. §. után.

Elnök: Tehát a módosítvány felett a 6. §. után fog a t. Ház dönteni.

Következik a Törs Kálmán képviselő ur által javaslatba hozott szöveg, melyet ő, mint új 7. §-t kíván a törvényjavaslatba fölvétni. Mielőtt erre szavazna a t. Ház, méltóztassák a szöveget meghallgatni.

Madarász József jegyző: (Olvassa Törs Kálmán módosítványát.)

Törs Kálmán: T. Ház! (Halljuk!) A kérdés feltevéséhez bátorkodom egy pár szót szólni. (Halljuk!)

Abban a reményben, hogy talán a t. kormány osztozik Horváth Gyula t. barátom felfogásában, s az esetre, ha ez a kérdés külön indítványképen a ház elé kerül, ebben a reményben és föltevésben most indítványomat visszavonom.

Tisza Kálmán miniszterelnök és pénzügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk!) Bocsánatot kérek, de kénytelen vagyok szokatlan eljárásnak tekinteni azt, hogy a kormány felszólíttassék a szavazás előtt, hogy nyilatkozatot tegyen. Különben ne méltóztassák a t. képviselő ur módosítványát visszavonni, mert hogy egy törvényhozásilag nemcsak alakilag, de egyenesen kifejezett szavak szerint befejezett kérdést itt a képviselő ur, bármily ékes felszólalása folytán, egyszerűen olyannak nyilvánítsák, melyet hajlandó vagyok újra tárgyalni, ezt tőlem nem kívánhatja senki. Méltóztassák tehát módosítványát fenntartani. (Helyeslés a jobboldalon.)

Törs Kálmán indítványa felett felállással döntött a t. Ház, a többség azonban nem fogadta el.

A szenes vasaló káros hatása az egészségre.

A tiszta ruházat nem csak szép, hanem egészséges is, amennyiben a felbőrt nem piszkítja, sem likacsait nem zárja el a kipárolgás elől. Testünk melegének a piszkos, szurtos ruhán általi kipárolgása még a környezetünkben lévő levegőt is beszennyezi, melyet hogy ha belélegzünk, megrontja egészségünket. Egy tisztán öltözöttnek már csak látása is kellemes érzést támaszt bennünk, hát az, hogy ne

hatna üdítőleg egész valónkra, ha mi magunk is tisztába öltözködhetünk.

Nincs azonban olyan ruha, bármi néven nevezendő anyagból legyen is, hogy hordozás által be ne piszkolódjék, már pedig ha tisztátalan, egészségtelen is.

A ruha minél további tisztántartása szempontjából a keményítést és vasalást alkalmazzák azért, hogy a ruha kiálló szálacskái, ha a keményítőpépbe mártatnak, a vasaló birteleni szárítása által egymásra tapadnak, s a szövet hézagai bedugaszoltatnak, minek folytán sima felülete lesz, melyről a reá hullott por és minden egyéb könnyen leperog.

Vasalásra mai nap leginkább a szenes vasalót használják, oly módon, hogy azt tele rakják szénnel és felgyújtják, s ezen szénparázs melegítése által eszközlik a vasalást.

Tudjuk azonban, hogy a szénparászból egy mérgező hatású gáz, az ugynevezett szén-oxid fejlődik ki, mely az egészségre kis mérvben is káros hatása, nagy mértékben pedig az életet is megsemmisíti.

E téli időszak éppen az, midőn vasalónőink a hideg miatt szobába huzódva végezik vasalási munkáikat, hol a szénparászból kifejlődő szén-oxid is az elfogyasztott szénmennyiséghez képest gyülemlik fel. A mely munkát tehát nyáron át vasalónőink nyitott ajtó s ablaknál, vagy talán szabadban vigan, nótázás mellett minden fáradság nélkül végezik, azt egy szobában most, kipirult arccal, fejfájással, szédüléssel, vagy talán hányással és a ki merültség miatt — sok esetben nem képesek elvégezni; mivel a behelt szén-oxid mérgező hatásának tünetei lépnek fel.

Annál jelentékenyebb pedig a szén-oxid hatása, minél inkább fölibe hajól az illető vasalás közben a vasalónak; mert így előbb lehelli be a kifejlődő mérgező gázt, mielőtt az a szoba levegőjével keveredett volna.

Nem kell azonban gondolni, hogy az így kifejlődő szén-oxid minden vasalónőre egyforma kártékony hatással van; mert egyik sokkal érzékenyebb iránta, mint a másik; de mind a mellett bebizonyított tény; hogy mindenkinek ártalmas, amennyiben a folyton vasalással foglalkozó nők, még ha óvatosak is, — vérszegényekké lesznek.

Gazdasági szempontból, ha már vasalónőink a szenes vasalóról lemondani nem akarnak, egészségök szempontjából kívánatos, hogy azon szobát, hol vasalnak; szellőztessék minél gyakrabban, leginkább pedig, hogy ne a vasaló fölibe hajolja végezzék munkájukat még a szabadban sem.

Egyébiránt az volna a legkívánatosabb, hogyha minden háztartásból örökre száműzhetné mindenki a szenes vasalót. y. J.

Helyi és megyei hírek.

— **Kölcsönös zugolódás.** A helypénzszedési jogot a városi tanács tudvalevőleg haszonbérbeadni határozta el. A bérletre akadt vállalkozó, s a tanács a jogot átadta Steiner Farkasnak, mint legtöbbet ígérőnek. Az is tudvalevő, hogy míg a város házilag kezelte a helypénzszedést, nagyon is méltányosan járt el az eladókkal szemben s nem mindenben ragaszkodott a tarifához. Most azonban, hogy a jog magán embernek adatott haszonbérbe, másként áll a dolog. A bérlet ugyanis szigoruan ragaszkodik a szabályrendeletileg megállapított tarifához, s legyen az Péter, vagy Pál, könyörtelen megvezetik a tarifális illetéket. Ezért haragszanak, ezért zugolódnak f. hó 1-től az eladók; a bérlet meg azért haragszik; mert a közönség zugolódik s nem látja őket szívesen. Majd összebarátkoznak!

— **Vince Rókusz** né gyilkosának kinyomozása iránt a legkiterjedtebb közbiztonsági intézkedések tetettek. A szomszédos csendőr-őrök bevonása mellett, a határ minden része felkutattatik, minden tanya külön-külön két állami csendőr és egy városi rendőrből álló 10–15 őrszert által átvizsgálattik és a legkisebb jel is szorgosan megvizsgálattik. A nyomozást **Tyll** László csendőrfőhadnagy és városunk főkapitánya együttesen vezetik, kik személyesen járják be a határt és teljes odaadással, feszített igye-

kezettel, éjjel-nappal lázasan igyekeznek a gyilkosság felderítésén. Biztos nyom az eddigi szorgos kutatás dacára sincs. — Ugy látszik, ez eset is egy-egy szaporítja az országszerte jelentkező gyilkosságok felderíthetetlen rejtélyeit.

— **Sulyos testi sértés.** Győri János IV. t. 634. sz. a. lakost f. hó 3-án éjjeli 2–3 óra között sógora: Derzi Rác Mihály IV. t. 232. sz. a. lakos vasvillával combon szurta. — A villongás oka családi viszály, mely a rendőrhatalóság közbejöttével is megkíséreltett kiegyenlíteni, azonban — mint halljuk — sikertelenül.

— **Az utcai lámpák** világítására kiirt pályázat f. hó 6-án jár le, s ugyenezen napon adatik ki újabb egy évre haszonbérbe, a legolcsóbbért vállalkozóknak.

— **Öngyilkosság a börtönben** című, lapunk múlt számában tentartással közölt hírnök, Szegedről f. hó 2-án vett távirati tudósítás szerint, minden alapot nélkülöz, s az egész nem egyéb éretlen tréfánál, melyet Sarkadi Nagy Mihály volt csendbiztosnak valami nem jó akarója bocsájtott világgá. A családtagok megnyugtatósa végett siettünk e hamis hírt valódi értékére leszállítani.

— **Uj kenyér.** Az angol pékek szövetkezetének legutóbbi közgyűlésén egy angol orvos új fajta kenyéret mutatott be, mely saját találmánya. Elmondta a receptjét is. A tudományos kenyér közönséges fehér liszt s piritott búzaszemekből örölt liszt keverékéből készül. A piritott búzaszemekből készült lisztet nem őrlik tulságos erősen, s akkor — mondja a feltaláló — meg van a lisztben minden, a mire az emberi testnek a csont- és izomképződésnél szüksége van. A mostani kenyér az angol orvos szerint igen nehezen emészthető s ezért nem veheti igazán hasznát. Miután az új kenyér készítése nem jár semmiféle különös nehézséggel, valószínűleg Szentesen is akad rá vállalkozó pék, a ki megcsinálja.

— **Községből pusztá.** A szomszédos Békésmegye gyulai járásában levő *Gerla* és *Póstelek* néven alakult község, a belügyminiszterium engedélyével megszűnt község lenni és ismét pusztává lett. Közigazgatási tekintetben pedig *Doboz* községből lett csatolva. Erről hatóságunk is értesítést nyert.

Hírek a szomszédból.

— **A rab felesége.** A szegedi marstéri fogházban ül egy fiatal h.-m.-vásárhelyi gazda betöréssel lopásban való bűnrészeséggel vádolva. Zádori Mihály a rab neve, aki szép fiatal asszonyt hagyott otthon, november 30-án adtak tudtára a szerencsétlen embernek, hogy a felesége a múlt hétfőn meghalt. A szép asszony ugyanis férje utáni bánatában megölte magát. A rab-férj nadrágszíjával fölakasztotta magát a szoba gerendájára. Mikor észrevették, a kis gyermeke sirt a szoba közepén s ráncigálta a gerendán csendő holttest ruháját.

— **Kiszúrták a szemét.** Egy Kohn Ignác nevű szegedi kereskedőnek végzetes utazási kalandja volt a napokban Cegléd és Szeged között. A szerencsétlenség egy harmadosztályú vasuti kocsiban történt. Kohn ugyanis szemben ült egy Máté nevű disznókupec és disznóvágóval. Kohn és Máté kölcsönösen kellemetlen benyomást tettek egymásra, mely ellenszenv előbb néma csatározásokban tört ki. Végre Kohn megunt a dolgot, s hogy kellemetlen utitársa elől kitérjen, leeresztette az ablakot s kidugta a fejét a friss levegőre. Máté erre még dühösebb lett s így kiáltott Kohnra: „Hallja, becscukja azt az ablakot, mert kiszúrom a szemét.” Kohn visszafordult s indignálódva adott kifejezést megbotránkozásának a disznókereskedő eljárása felett. Máté erre dühvel lökte botját Kohn arcába, aki fájdalmas kiáltásban tört ki. A szurás következtében egyik szeme teljesen kifordult üregéből és kifolyt. Mátét az esetről nyomban értesített rendőrség Kecs-keméten letartóztatta.

— **A vonatról leesett** konduktor, jóllehet, mind a két keze és az egyik lába le van vágva s a fején is erős sérüléseket szenvedett, most már annyira magához tért, hogy az orvosok, ha csak valami véletlen eset közbe nem jő, bizonyosra veszik az életbenmaradását. Az ember, erős testi szervezete dacára, az előrehaladott sebészeti tudománynak egyik szép diadalát fogja képezni.

Hazánk és a főváros.

— **Apagyilkos.** Ritka esetet jelentenek Dunaföldváról: A szomszédos Madocsán ugyanis ezeltől 13 hónappal saját tanyáján agyonverte találták a falu leggazdagabb polgárát: Turgyék Jánost. A gyilkosnak semmi nyoma sem volt m. hó 30-ig, midőn a meggyilkoltnak fia és egyedüli örökös, ifj. Turgyék János összeveszett a feleségével s azt megverte. Az asszony melegében szaladt a falu bírójához s ott következőleg szólt: „Az én uram agyonverte apját. Ő apagyilkos.” A fiut természetesen rögtön letartóztatták s minden huza-vona nélkül beismerte, hogy felesége igazat mondott. De — úgy mond — csak azért ütötte agyon az apját, mert igen préda volt s ha tovább él, egész vagyonát eltekozolja. Az apagyilkost átadták a szegszárdi törvényszéknek.

Vasuti menetrend.

(Puszt-Tenyő—Kun-Szent-Márton—Szentés között.)

Ervényes 1888. november 1-től.

Szentés—Szolnok.

Szentés (vend.)	5 ó. 36 p. éjjel,	1 ó. 15 p. d. u.
Töke	6 ó. 13 p. éjjel,	1 ó. 48 p. d. u.
K.-Szt.-Márton	6 ó. 58 p. d. e.	2 ó. 23 p. d. u.
P.-Homok	7 ó. 37 p. d. e.	2 ó. 51 p. d. u.
Tisza-Földvár	8 ó. 05 p. d. e.	3 ó. 03 p. d. u.
Martfű	8 ó. 23 p. d. e.	3 ó. 18 p. d. u.
Kengyel	9 ó. 04 p. d. e.	3 ó. 44 p. d. u.
Puszt-Tenyő	9 ó. 31 p. d. e.	4 ó. — p. d. u.
Szolnok	10 ó. 01 p. d. e.	4 ó. 20 p. d. u.
Szolnok (vend.)	10 ó. 30 p. d. e.	4 ó. 46 p. d. u.
Budapestre érk.	1 ó. 55 p. d. u.	8 ó. 20 p. éjjel.

Szolnok—Szentés.

Budapestről indul	7 ó. 40 p. d. e.	8 ó. 20 p. d. e.
Szolnok (vend.)	3 ó. 26 p. éjjel,	11 ó. 50 p. d. e.
Szolnok	4 ó. 07 p. éjjel,	12 ó. 17 p. d. u.
Puszt-Tenyő	4 ó. 31 p. éjjel,	12 ó. 35 p. d. u.
Kengyel	4 ó. 59 p. éjjel,	1 ó. — p. d. u.
Martfű	5 ó. 30 p. éjjel,	1 ó. 22 p. d. u.
Tisza-Földvár	6 ó. 02 p. d. e.	1 ó. 41 p. d. u.
Homok	6 ó. 15 p. d. e.	1 ó. 52 p. d. u.
K.-Szt.-Márton	7 ó. 30 p. d. e.	2 ó. 28 p. d. u.
Töke	8 ó. — p. d. e.	2 ó. 54 p. d. u.
Szentés (vend.)	8 ó. 34 p. d. e.	3 ó. 25 p. d. u.

A csongrád—félegyházi h. é. vasut menetrendje.

Ervényes 1888. szept. 16-ától.

Szedeg—Csongrád.

Szedegről indul	11 óra 9 perc de.,	2 óra 18 perc du.
Félegyházáról	12 óra 15 perc de. és	5 óra 40 perc du.
K.-K.-Szállásról	12 óra 48 perc du.,	6 óra 12 p. este.
Csongrádra érk.	1 óra 11 perc du.,	7 óra 03 p. este.

Csongrád—Szedeg

Csongrádról indul 9 óra délelőtt, 2 óra 15 perc du.
Kiskun-Szállásról 9 óra 52 perc de., 3 óra 1 perc du.
Félegyházáról 10 óra 29 perc de., 3 óra 36 perc du.
Szedegre érkezik 1 óra 05 perc és 4 óra 59 perc du.

Félegyházáról Budapest fele indul:

Gyorsvonat 11 óra 50 perc de. Személyvonat 4 óra 18 perc du.
Omnibuszvonat 7 óra 18 perc délelőtt.

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint

borbély- és fodrász-üzletemet

Kohn Gábor ur házában f. hó 1-én megnyitottam.

Miután főfőrekvésem leend a n. é. közönség igényeit minden tekintetben kielégíteni, kérem a n. é. közönséget, hogy becses pártfogásában részeltetni kegyeskedjék.

Tisztelettel maradván alázatos szolgálja

Kertész József,
borbély és fodrász.

1858.—1888. T. sz.

HIRDETMEŊY.

Szentés város 1889. évi **költségelő-irányzati tervezete** f. évi december 1-től 15-ig a városi számvevői hivatalban közszemlére van kitéve. Erről az érdekelt felek azzal

értésítettnek, hogy e költségvetést a jelzett idő alatt megtekinthetik, netáni észrevételeiket és felszólamlásait f. évi december 15-ig be-
zárólag, a polgármesteri hivatalnál benyújtatják.

Szentés, 1888. december 1.

Nagy Imre,
tanácsnok.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint fatelepemen

darabos szalon fűtőszén

házhöz szállítva 1 forint 40 krajcárért kapható métermázsánként. Ugyancsak kapható nálam a legkitűnőbb

porosz kovács szén,

mely az eddigi kovács szeneket mind felülmulja.

Egyszersmind tudtára adom a n. é. közönségnek, hogy a tégláégetést beszüntetem, s mintegy 70000 db. téglá- és cserépkészletemet leszállított áron eladom.

Végül tudomásra hozom, hogy nálam két db. legjobb fajtájú **konkolyozó rosta** van eladó. Az egyik Mayer-féle s a konkolyt, a másik a konkolyt, vadzabot és árpát válszja el.

Weill Salamon.

A TÉLI IDÉNYRE

a legfinomabb porosz darabos szén 1 frt 80 kr., — legfinomabb porosz dió koaksz 2 frt 20 kr-ért métermázsánként nálam kapható.

Ugyszintén érkezik a napokban

BELFÖLDI DARABOS SZÉN

melyre 1 frt 20 kr-ért métermázsáját házhöz szállítva, előjegyzéseket már most elfogadok.

Szentés, 1888. december 1-én.

Tisztelettel

GUNST LIPÓT.

SIMA FERENC KÖNYVNYOMDÁJA
SZENTÉSEN.

Elvállal minden, a

könyvnyomdászat körébe vágó munkákat,

ugymint:

diszes számlák, jegyzékek és tudósító levelek, eljegyzési és esketési kártyák, izléses meghívók és táncrendek, étlapok, város és községi hivatalos nyomtatványok;

ARJEGYZÉKEK, CIM-, ASZTALI ÉS NÉVJEGYEK, GYÁSZLAPOK, táblás kimutatások, takarékpénztári mérlegek, időszaki és folyóiratok, hírlapok, művek, diszes kivitelű szalag aranyozások

IPAR ÉS KERESKEDELMI KÖRLEVELEK,

ügyvédi és irodai nyomtatványok, levélpapírok és borítékok cégyomással, falragaszok stb. stb. minden szín és nagyságban
gyors, pontos, izléses és jutányos áron.

Ugyanitt a

„SZENTESI LAP”

cimű vegyes tartalmu közlönyre, mely immár a **tizennyolcadik évi folyamába lépett**, — előfizetések elfogadtnak, hirdetések felvételnek.